

Nr 544

Av fröken Nordström, om åtgärder i syfte att stärka skyddet för blivande mödrar.

(Lika lydande med motion nr 651 i Andra kammaren)

Under senare år har den medicinska forskningen alltmer klargjort att graviditetens första 3—4 månader, då fostrets olika organ differentieras och genomgår en första och snabb tillväxtfas, medför risker för fostrets normala utveckling — i högre grad än vad som gäller för graviditetens senare del. 10—15 % av alla graviditeter slutar med spontant missfall under denna tid. I stor utsträckning är orsakerna därtill otillfredsställande kända. Dessutom är det under denna tid som missbildningar kan uppstå hos fostret — t. ex. sådana missbildningar, som beror på virusjukdomar (som modern ådragit sig), skador förorsakade av s. k. teratogena ämnen eller radioaktiv strålning. Modern bör skyddas under denna tid från sådana skademoment. Det innebär försiktighet med röntgenundersökningar och med en del mediciner samt undvikande av virusmitta (röda hund, influensa etc.). Till detta kommer att den tidiggravida kvinnan ofta i det moderna samhället ställs inför problem, som hon till en början kan ha svårt att lösa, samtidigt som hon under denna tid ofta besväras av en fysiologisk trötthet i kombination med illamående. Anmärkningsvärt är i vilken utsträckning en gravid kvinna anser sig behöva lugnande medel etc. för att kunna fungera normalt under denna tid av graviditeten. Har hon yrkesarbete är det dessutom svårt för henne att skydda sig mot infektioner på bussar, spårvagnar eller på arbetsplatsen.

Den förebyggande mödravården har ursprungligen tillkommit på grund av den mödrasjuklighet och dödlighet under nyföddhetsperioden som för 50 år sedan var ett större problem än nu. De stora problemen nu är för tidig börd och missbildningar.

De ovan relaterade förhållandena bör beaktas så att samhällets åtgärder till skydd för den tidiggravida kvinnan förstärkes. I första hand bör en ändring i lagen om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av äktenskap eller havandeskap m. m. företagas, så att en kvinna kan stanna hemma från arbetet under graviditetens tidiga skede utan att behöva frukta att bli avskedad. I anslutning till denna reform bör sjukförsäkringen ändras, så att de sextio dagar, som en kvinna har rätt att uppbära sjukpenning före förlossningen, delvis kan tidigareläggas och/eller utökas.

En ytterligare åtgärd till ifrågavarande kvinnas skydd vore att vidga den samhälleliga upplysningen om värdet av att blivande mödrar på ett tidigt stadium söker kontakt med mödravårdscentral eller läkare.

Med stöd av ovan angiven motivering hemställas,

att riksdagen måtte i syfte att stärka skyddet för blivande mödrar i den tidiga graviditetsperioden

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till sådan ändring i lagen om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av äktenskap eller havandeskap m. m. att förbudet mot avskedande utsträcker till att gälla också under en period av den tidiga graviditeten;

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till sådan ändring i lagen om allmän försäkring att de sextio dagar, som en kvinna har rätt att uppbära sjukpenning före förlösningen, delvis kan tidigareläggas och/eller utsträckas; samt

3. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att åtgärder vidtages för ökad samhällelig upplysning om värdet av att blivande mödrar på ett tidigt stadium under graviditeten söker kontakt med mödravårdscentral eller läkare.

Stockholm den 26 januari 1963

Margareta Nordström

Nr 545

Av herr Palm och fröken Mattson, om makes samtycke till utträde ur den allmänna tilläggsförsäkringen.

(Lika lydande med motion nr 648 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1963

Sture Palm

Lisa Mattson